

Ryhmän 7 tulokset (Paikallisuus, kestävyys ja muutospolut – tulevaisuuden älykkäät ratkaisut)

Työryhmän vetäjinä toimivat Kati Pitkänen (Syke), Manu Rantanen (HY Ruralia-instituutti) ja Jenny Rinkinen (LUT-yliopisto).

Ensimmäisenä kuultiin Lotta Mallisen (Päijänne-Leader ry) ja Mervi Lintusen (Savonlinnan kylät ry) esitys Kansalaistiede asuttavuuden edistäjänä. Esitys käsitteli asuttavuusanalyysin (habitability) kokeilemista maaseutukylissä Päijät-Hämeessä ja Savonlinnan sisäsaaristossa. Asuttavuusanalyysiä tarkasteltiin kansalaistieteen menetelmänä.

Menetelmää on pidetty kiinnostavana kuntien hallinnon näkökulmasta, koska samalla kun-
nat saavat uutta tietoa paikallisista olosuhteista. Menetelmä voi myös mahdollistaa erityyppisten alueiden vertailua. Asukkaiden lisäksi kohderyhmänä ovat monipaikkaiset asukkaat.

Keskustelussa pohdittiin menetelmän suhdetta maaseutuvaikutusten arviointiin. Todettiin, että se ei korvaa arviointia, mutta voi täydentää sitä tuodessaan esiin paikallisten asukkaiden tunteja. Vastaavana menetelmänä on käytetty maaseutuluotainta.

Toinen esitys oli Ryo Umedan ja Torsti Hyyryläisen (HY Ruralia-instituutti) Älykäs kylä monipaikkaisen alueen käytäntönä – Kotiseutu uudistumisen alustana.

Esityksen aiheena oli Älykäs kylä -konseptiin KOTONA-hankkeessa Japanin kotiseutulahjoitusjärjestelmää mukailleen kehittää mallia, jonka tavoitteena on luoda digitaalista yhteyttä kaupungin ja maaseudun välille sekä vahvistaa kuntien ja paikallisten yrittäjien roolia elinvoimatyössä.

Keskusteltiin mm. siitä, pitäisikö tuettavat hankkeet päättää ensin paikallisesti, vai annetaanko lahjoittajille vapaat kädet suunnata lahjoituksiaan. Kyseinen demokratiakysymys ei ole tullut esiin Japanissa. Suomessa on keskusteltu esim. monipaikkaisten ja paikallisten asukkaiden erilaisista käsityksistä liittyen tuulivoiman lisäämiseen.

Kolme viimeistä esitystä liittyivät monipaikkaisen asumisen tutkimiseen. **Kolmas** esitys oli Kati Pitkäsen (SYKE), Mari Kattilakosken (Itä-Suomen yliopisto) ja Pasi Saukkosen (Itä-Suomen yliopisto) Elinvoimaa, hoivaa ja turvaa - havaintoja monipaikkaisuuden ja paikallisten muutospolkujen risteymistä Pohjois-Karjalan maaseudulla.

Esitys liittyi valmisteilla olevaan artikkeliin, joka käsittelee vapaa-ajan asukkaiden potentiaalia paikallisessa kehittämisessä. Se perustui tapaus- ja toimintatutkimukseen pohjoiskarjalaisella maaseudulla, jossa on kerätty tietoa eri tavoin. Näkökulmina monipaikkaisen asumisen suhdetta paikalliskehitykseen olivat maaseudun työmarkkinat, yhteisöllisyys, hoiva, luonnonympäristö ja turvallisuus.

Keskustelussa pohdittiin mm. monipaikkaisen asumisen moninaisia ilmenemismuotoja ja kuinka ne vaihtelevat eri paikoissa. Esimerkiksi osa maaseudulla toteutetusta hoivasta toteutuu mökkiläisten kautta, osa taas ei.

Neljänneksi kuultiin aiheesta Kulutus monipaikkaisissa käytännöissä. Esityksen takana olivat Jenny Rinkinen, Johanna Hohenthal ja Hannele Toivonen, LUT-yliopistosta. Kestävää kulu- tusta tarkasteltiin esityksessä monipaikkaisuuden näkökulmasta ottaen huomioon ykkös- ja kakkoskodin väliset suhteet käytänteoreettisesta näkökulmasta. Esimerkiksi mukavuus- standardit voivat vaihdella eri paikoissa tai vaikuttaa toisiinsa. Mökki voi toimia myös esi- merkiksi erilaisten teknologioiden kokeilupaikkoina.

Keskusteltiin mm. lomailutilanteen vaikutuksesta kuluttamiseen mökillä sekä kestävyysvalin- tojen mahdollisuuksista kaupunkikodissa suhteessa mökin olosuhteisiin.

Viimeinen esitys oli Manu Rantasen ja Annamari Kiviahon (HY Ruralia-instituutti) Toimijaläh- töisiä ratkaisuja monipaikkaisuuden ilmastovaikutuksiin: esimerkkinä MATKA-hanke Etelä- Savossa. Esitys käsitteli vapaa-ajan asumisen ilmastovaikutuksia ratkaisemaan pyrkivää MATKA-prosessia. Hankkeessa on mukana kolme yliopistoa ja neljä pilottikuntaa. Ajatuksena on aktivoida toimintatutkimuksen menetelmin monipaikkaisia asukkaita ratkaisemaan kes- tävyysaastetta ja koota sekä kestävyys- että menetelmäratkaisut yhteen.

Yhteenvetona ryhmän esityksistä ja keskusteluista voi todeta, että niissä kaikissa oli otettu huomioon maaseudun muutos, jota osaltaan tuottaa monipaikkaisen asumisen laajentumi- nen ja moninaistuminen. Samalla esityksissä pyrittiin löytämään uusia näkökulmia sekä me- netelmiä monipaikkaisuuden tuottamiin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Monipaikkainen asuminen on itsessään muuttumassa ja on aktiivisessa vuorovaikutuksessa maaseudun kehi- tyksen kanssa. Se ole maaseudun muutoksen sivujuonne, vaan monin paikoin tullut jopa keskeiseksi osaksi maaseudun nykyisyyttä ja tulevaisuutta.